Срба Игњатовић

ИЗЛАЗЕ НА ДАСКЕ ТРИ КРАЉА ОД ДАНСКЕ

СРБА ИГЊАТОВИЋ рођен је 1946. у Књажевцу. Дипломирао је и магистрирао на Филолошком факултету у Београду. Објавио је тридесетак књига поезије, прозе, есеја, критика, студија и монографија. Превођен је на италијански, румунски и македонски језик.

Игњатовићеве прозе су врста хуморно-ироничног сведочења о властитом времену. Реч је о књигама *Црв у глави*, кратке приче (1988), *Како ми је жаба улетела у уста или о самосазнавању*, роман-оглед (1988) и *Кад смо сви били Тито*, приче (1994, друго издање 1998).

У дванаест објављених књига есеја и критика Игњатовић се бави класичном и савременом српском књижевношћу, бројним делима других литература, актуелним теоријским и аналитичким питањима. Значајнија дела: *Саломина чинија, Доба колажа, Проза промене – српска проза 1950-1979, Текст и свет, Књижевност и нови мит, Хроника песничког умећа, Десет српских песника...* Студија о "балканском песнику" *Хроничар, бунтовник, алхемичар*, забављена делом Јоана Флоре, објављена је на српском и на румунском језику 1991. Студија о поезији и сликарству Милене Павловић Барили *Спајајући вале са звездама* (заједно са Синишом Ристићем) појавила се 1998.

Игњатовић повремено пише ликовне есеје. Његова књига *Поетизам стрипа* (1979) била је прва књига посвећена стрипу која је објављена у Југославији. Сачинио је и уредио ликовну монографију *Драган Савић*.

Главни је уредник београдске издавачке куће Апостроф. Добитник је низа књижевних награда.

Срба ИГЊАТОВИЋ

ИЗЛАЗЕ НА ДАСКЕ ТРИ КРАЉА ОД ДАНСКЕ

ЛИЦА

ХАМЛЕТ
СТРОБИЛО
МИСИДОРА
ГОСПОД
АНГЕЛ I
АНГЕЛ II
ДУХ ХАМЛЕТОВОГ ОЦА
ОФЕЛИЈА
ЧУВАР ГРОБЉА
АСТРОЛОГ
КРАЉ
СТРАЖАР
РУЉА
СТАРАЦ I
СТАРАЦ II
КАШОС
КОМАНДИР СТРАЖЕ
МИХАЕЛ АРХАНГЕЛ
ГЛАСНИК I
ГЛАСНИК II
ВОЈНИК
ФОРТИНБРАС
ФОРТИНБРАСОВИ ВОЈНИЦИ
КРЧМАР

Радња започиње у околини данског двора. Хамлет и Стробило, потом Мисидора.

ХАМЛЕТ: *(Растресено)*
Пужем као црв. Црви испод мене пужу. Све пуже. И живот пуже. Пуже, пуже, пусти мало рогове... Сасвим сам заблудео. Да превучем мало руком преко чела. Где ми је џепница?

СТРОБИЛО: У џепу, моћни господару!

ХАМЛЕТ: Мене ће вековима славити, бедни црве, а ти пужеш тако да ме трнци обузимају када се скоро необјашњиво појавиш. Да твој отац не бејаше дух који те сазда у грозном спаривању са телом још увек сочним, оплетеним женском пути?

СТРОБИЛО: Да дух ја нисам сведочи ова моја сен. Гле, дивни господару, како пуже за мном, у стопу.

ХАМЛЕТ: Да, ето нечег споријег од смртног бића. Али куда одлута моја чила мисао? Зар и то није пролазност? Зар тиранија нема хиљаде имена, чак и онда када није видљива? Патимо. Патимо у овоме блату и издаје нас смртно тело као обућа, као свака мртва твар што не може да поднесе присуство живе. Наша усамљеност је потпуна, и шта онда значи тамјан који ће нам потомство приносити под нос, онда када ни носа не буде, када ничега не буде, када царство наше буде премалено од ширине и тескобно од свемоћи.

СТРОБИЛО: Ведри господару, наша вазда одана крчмарица нам домахује. Удостојите је пажње.

МИСИДОРА: Лепи принче, мушкарчино и крвождеру. Мој ваљани бурдељ увек се дичио твојим посетама. Значи ли то да конкуренција јача и жуди за профитом када тако немилосрдно обилазите наш праг?

ХАМЛЕТ: Дански буџет, верна грађанко, дански буџет... Каква срамота. Како уживаху моји пријатељи емири које сам посећивао у најведријој младости... Али на овом окрутном северу ћифте узимају маха.

МИСИДОРА: Вај, чиме је опседнут свет нације, наша узданица и вртиреп. Твоја ученост ме је увек опседала...

СТРОБИЛО: *(За себе)*
Јесте, због тог опседања навукох кијавицу, ишијас, ларингитис, астму, шкрипање зглобова и све врсте кашља... Пху, пху, све док мој учени господар збори с тобом о небеским тајнама у ложници, а ја дреждим под прозором...

МИСИДОРА: Како сам жељна оне науке коју си ми штедро удељивао...

ХАМЛЕТ: Од земаљских ствари сада сам сасвим чист. Ја таштину своју могу делити једино са самим собом. Таква је моја зла коб. Па и она несрећница која се усуђивала да помисли како моје бреме неће бити претешко, ако га будемо делили, та глупача... Стробило, како се беше зове тај црв?

СТРОБИЛО: Bestia reptilia?

ХАМЛЕТ: Али не црв већ то створење дрско које жељаше да моју неземаљску наклоност измири са земаљском коби...

СТРОБИЛО: *(Подиже прегаженог црва)*
Ваша чизма, господару, зар по њој да се шири ова црвља поган?

ХАМЛЕТ: Вај, Стробило, нечист смо и ми, само на једном другачијем, ведријем и моћнијем лицу.

МИСИДОРА: Господару, и моје девојке вас жељно очекују...

ХАМЛЕТ: Овоме свету ја сам сувишан. Уз мало охолости рекао бих – и овај свет мени. Али ја више немам земаљске смелости. Дух ми се удружио са неземаљском сфером.

МИСИДОРА: *(Бијући исту жицу)*
А наша кухиха у којој сте волели да се крепите после дугих наслада...

СТРОБИЛО: И пре, и пре, драга пријатељице...

МИСИДОРА: Стробило, за ту реч ево ти један батак, увијен добро и сасвим свеж.
(Даје му замоштуљак)

СТРОБИЛО: Ех, кад би драги бог био свакога дана тако милостив. Пусти мој господар говори и хода као по небесима.

ХАМЛЕТ: Иди, грешнице, иди. Знам да ћеш се једнога дана покајати, али то неће бити онако како бих желео...

Затамњење. Пуцају громови. Вихор гласова; тутњи, прелама се. Повици: – Види сад маглу... – Види кишу, види снег... – Каква лавица... – Да те бог сачува.

Сцена на небу. Небо – смела импровизација.

ГОСПОД: *(Страшним гласом)*
Заиста има истине и у смрти једног црва. Али то мој миљеник Хамлет, овога пута као да изрече неко пророчанство... Ходи овамо, робињо моја, прићи онаква каква будеш када умирају ти...

МИСИДОРА: *(Авет истањена гласа)*
Јесте, господе оче, признајем да сам грешила. У блуду се родих и живех живот свој. Али, крива је госпоштина, власт је крива... Зар сам се ја могла сачувати од оног старог насилника и још грђег младог насилника Хамлета...

ГОСПОД: Обојица ти бејаху љубавници?

МИСИДОРА: Обојица, Господине.

ГОСПОД: И бејаше ти слатко у блуду проводити живот?

МИСИДОРА: Слатко и отужно, Господине. Греших као да грешим са самим анђелима.

ГОСПОД: Дежурни!

АНГЕЛ I: Овде, Господине.

ГОСПОД: Шмокљо – дропљо, зар се не каже "на служби"!

АНГЕЛ I: На служби, Господине.

ГОСПОД: Тако, па сад убриши нос и саслушај ову дрољу. Требаће нам и то за небески процес против оне хуље и смрдуље, оног велеиздајника и богаља Хамлета. Ускоро ћемо га имати пред нашим лицем. Само још да прикупимо све доказе. А ову затим спусти натраг. Само, пази, њушни је међу људе без свињарија.

Затамњење. Изнова вихор гласова. Сада и крештање, цика. То неуки анђео спроводи Мисидору наново међу смртне.

Стробило и пређашњи, на истом месту.

СТРОБИЛО: Гле, гле! Заблејах се ко јагњешце кад изгуби сису. Где је мој господар?

МИСИДОРА: Ох, несвестица. Глава ме занесе и заборавих очас на његову светлост, господара принца нашега, младог Хамлета.

ХАМЛЕТ: И када се будеш кајала, сети се и мене грешнога, који бејах један од узлова на твоме скромном путу... Небеско око бди над нама. И онда када смо тужни, и када смо радосни, па и онда када нас опхрвају тегобне животне потрепштине.

СТРОБИЛО: *(За себе)*
Е, враг му матери - када мој господар овако очима преврће и скрсти руке на грудима, то вам је као кад деца хватају сојке... Превелика мудрост и превелика лудост под руку се држе, говорила је моја баба, женска веома изображена. А кад ме је воштила, увек ми је говорила: Зла те мајка родила, мој злоћо! У зао час на пут изашао! Зла ти се киша над главом сломила. Злог господара за зло служио... И све тако.

ХАМЛЕТ: Али пусти разговори ко пусте сање... Дођу и одлете. Наш пут тежи истини. А она се може достићи само ћутањем. Мирноћом. Тугом. Усамљеношћу. Ћути чак и онда када ти је најтеже, тешко као после умокца од белог лука. Тешко као после пијанке од девет дана. Тешко као што је тешко створу који иде за плугом и плужи заједно са животињом по вас дан... То је ћутање које треба достићи. Ево, драга грађанко, нека се растанемо са овим добрим науком... Ко зна, можда нам се путеви више неће ни састати... Дај, барем, да те обдарим.
(Тражи по џепу)
Свега један златник... дански буџет... грађанко.
(Откачи омањи орден са својих богато декорисаних прса)
Заслужно створење, гледајући твоју трошност и погубост спознао сам властиту трошност и немоћ... За те заслуге прими ово одличје.

Затамњење. Штропот ногу по шљунку и шљисак када наиђу на бару. Светло. Промена сцене. Хамлет и Стробило у ходу.

СТРОБИЛО: *(Каскајући за Хамлетом)*
Куда, куда, добри господару?

ХАМЛЕТ: На гробље, црве, на гробље нас води овај тужни пут. Купи мало цвећа. Идемо да размишљамо о вечности.

СТРОБИЛО: Зар пре ручка?

ХАМЛЕТ: Пре ждрања и пре варења, са тим је свршено.

СТРОБИЛО: Па, онда да умремо.

ХАМЛЕТ: Дођи, смрти. Ја те очекујем. Ведра чела и непомичних усана. Ни задрхтати нећу. Ја сам те схватио. Ја сам те признао. Ја те очекујем.
(Стробилу)
Идемо да скрушено мислимо на наше будуће сени...

СТРОБИЛО: Што бих волео да ми сен буде ћуреће, а глава сенка свињске.

ХАМЛЕТ: Ниси погрешио, ниси много погрешио, робе мој. Звериње главе носимо на раменима. Живимо као звери. Кајање нам је лажно. Утеха купљена.

СТРОБИЛО: Можемо нешто и да купимо, само нека господин каже. Кредита имамо још код Ханцла и сина, али они све нешто бајато држе, сами саламур...

ХАМЛЕТ: Последњи златник нека буде утрошен на букет ружа. Нека руже освежавају дах умрлих.

Сцена на небу. Звучни ефекти. Затамњење па расветљење. Господ говори у истој пози и са истог места.

ГОСПОД: Припази, де... Ти, ти, теби говорим, блесоњо. Обори мало телескопе и ждракни, па ми дојави куда се она два шмокљана сада ландрају.

АНГЕЛ I: Као да су на гробље скренули...

ГОСПОД: Де, де...

АНГЕЛ I: Прођоше поред ракиџинице.

ГОСПОД: Шта ту бива?

АНГЕЛ I: Онај несретни Стробило, мућа га спржила, украде свињску шунку са прозора.

ГОСПОД: Упиши, упиши то, де, на његов рачун. А Хамлет...

АНГЕЛ I: Не виде то. Иде и једнако горе гледа.

ГОСПОД: Да он то нас не шпијунира којим случајем... Чуј, ти... Кажи осталим трапавцима да згомилају мало облаке... Ако затреба, и помокри их мало.

АНГЕЛ II: Господине, толико су подерани да их сами ђаво не може закрпити...

ГОСПОД: Кушуј, марво... Како смеш да спомињеш ту склеротичну животињу што труне у нашем најјачем кавезу!

АНГЕЛ II: Опростите, Господине.

ГОСПОД: Добро, де, па нисам ја баш накрај срца. Јесте ли му дали данашњу порцију батина?

АНГЕЛ Iи
АНГЕЛ II: Јесмо, Господине.

ГОСПОД: И јесу ли му се скратили рогови?

АНГЕЛ II: Нису, Господине. Али зато опаде два трилиона длака с репа.

ГОСПОД: Добро је, добро је. Једнога дана ћемо му и реп кратити, али тако да и рогови престану да се обнављају. Шта сада ради?

АНГЕЛ I: Чита, Господине.

ГОСПОД: Чита, сместа да му се одузме књига. А шта чита?

АНГЕЛ II: Некаквог што се још није ни родио. Каже да се ту не зна ко кога чита. Стави длан пред очи и мрдне уснама... Шапће, шапће... Види се да чита.

ГОСПОД: Дађу ја њему шапца-лапца, јакако. И које име спомиње?

АНГЕЛ I: Досто... Достојни... Тако некако. Фјодор, рекло би се.

ГОСПОД: Запамти то добро - да га прокунемо првом згодом.

АНГЕЛ II: Шта још да се предузме?

ГОСПОД: Чим видите да чита, удри по длану... педесет пацки, из цуга... Избрисаћу ја њему то читање с длана. Доста је он нас зафркавао црном магијом, хиромантијом, демонијаштвом и другим наказним вештинама.
(Анђелу I)
Мотриш ли још доле? Прибележи све значајно. Имаћемо га као на длану, па онда у аван, па туцај, туцај, све по њему...

Затамњење. Хамлет и Стробило на гробљу. Светло

ХАМЛЕТ: На гробљу смо, рајска сени. Приклањам ти се данас као никада раније. Као што никада никог нисам љубио, ето како ти се заклињем... И ове руже теби су намењене. Здробићу их у прах када се осуше, као што сам здробио, вај, и твоју успомену. А сви који ме касније буду опонашали нека запамте тај призор и како шта ваља чинити. Стробило, дај букет.

СТРОБИЛО: О, господине, ја заиста нисам ни штрпнуо ни чупнуо. Бејаше нешто заостале заире, још од јучерашњице...

ХАМЛЕТ: Слуго, доста увијања, где је букет?

СТРОБИЛО: Букетић, букетић. Буке. Бука. Где је? Ама, зар га је ад прождрао?

ХАМЛЕТ: Букет амо!

СТРОБИЛО: Остаде, пропаде...

ХАМЛЕТ: За фрклић ракије издаде ме, подли сине!

СТРОБИЛО: Бејаху два, господине.

ХАМЛЕТ: Праштала би ти леђа и главуџа сада да мој ум не тежи вишњем уму. Недостојни црве, проваљена утробо, ждраће тебе црви онако како ти сада мене ждереш.

СТРОБИЛО: Куку мене, бедног мене, где издадох господара, вишњег слугу, вазда смерног, нечист ја, хуља, подлац!

ДУХ ХАМЛЕТОВОГ ОЦА:

(Провирујући из гроба)
Сине мој, узвишена душо, чујем да сада проповедаш истинити наук. Али знај да је то мени свеједно.

ХАМЛЕТ: О, добри оче, какав изненадан сусрет. Смршао си ми, вала. А и плашти ти је прљав. Како те сажаљевам! Дај ми загробну поуку бар сада, када већ то не учини редовним путем.

ДУХ: Каква поука? Све је то тандарамандара. Хоћу освету! Хоћу врелу крв. Стењем и превртем се у својим земним остацима, блудим неосвећен, а мој син као шмокља долази да нариче над мојом сени.
Удри по краљу и краљици! Пробурази их! Расцопај им главуџе! Пиј им крв. Рашчеречи их коњима. А када окончаш државни удар, подигни им споменик у част добре владавине. Хоћу њихове главе у левој, а мач у десној руци.

СТРОБИЛО: *(За себе)*
Данска, земља оцеубица и чедоморки. А и овај се помамио. Пред смрт ми је претио шибама и још му није доста крви.

ХАМЛЕТ: Патио сам, блудничио, пијанчио. Спремао освету. Ковао завере. И у сну крв сам им пио. Јава ми беше чемер, ноћ отров. Гризао сам јастуке зубима. Данска је крвава мора! Али, гле! Смирење уђе у душу моју и сада хоћу да са тим прекинем.

ДУХ: Још си оклевало, шмокља, недоношче. Вај мени кад не оставих за собом ваљан плод. Чему онда декрети и тестаменти! Остадох неокајан ја у царству сени.
(Ишчезне)

ХАМЛЕТ: Ово није добар знак, никако није. На мој нови пут већ падају мрачне сенке. Морачу поново астрологу, на саветовање. Одржаћемо једну кратку и прецизну конференцију. Сада звезде имају моћ над нама. Идем. Од судбине нико не утече никад. Има неке истине у паду сваке звезде и паду сваког листа. Хрлим, хрлим, моме умном саветодавцу.
(Одлази)

СТРОБИЛО: И ја ћу за њим, да мало мотрим из прикрајка.

ОФЕЛИЈА: (*Дух који се помаља из гроба)*
Гле, мало сам уснила. И као да чух у сну глас мога неверног драгана. Али, где би то био он. Три године ме варао са бединеркама, дадиљама, сељанчицама,

крчмарицама и другим простим светом. Задах крчме и белог лука бејаше му дражи од мојих клавирских прелудија. Јадна ја, шта сам могла кад мајка ми беше дворска дама, а отац двораних, охол и ташт.
"То теби приличи", колико сам само пута чула. "Ти идеш у балетску школу. Ти учиш стане језике. Ходај смерно и гледај дубоко. Никни ником, где оком, ти скоком." И све тако. Вај, моја младости, ко би се мене сетио.

ДУХ ХАМЛЕТОВОГ ОЦА:
К мени, к мени дођи ти снахице. Оди да проводимо гробљански блуд. Одувек сам говорио да је Хамлет шмокља. Само ми, дрчне старине, још увек знамо да ценимо младост.

ОФЕЛИЈА: Никад мира од њиховог поквареног соја. Гледните га само.

ДУХ ХАМЛЕТОВОГ ОЦА:
Снајка, примакни се, дедер.

ЧУВАР ГРОБЉА: Чут, матори! Ћут ти, девице!
(*Духови ишчезавају)*
И ово ми је посао. Непрестано смирујем духове. Још да ми није ове глоговине,
(Маше прутом)
и сам бих давно пошандрцао.
(Потегне ракију)
Кло, кло, живела мученица! Фрклић у трбушчић. Ову парцелу сам смирио. Гле, сад се тамо џапају. Одо ја одма.

Промена сцене. Хамлет код астролога. Фантастични детаљи - пуњене сове, лисичји репови, гавраново крило, необичне справе, реторте, епрувете, староставне књиге.

ХАМЛЕТ: Велеучени, чуј моје скромне речи. Духови ме вијају, ма где био. Живот ми је ништаван - сен, сенка, сени. Аветиње ми плазе језике чак и када покушавам да прибавим часак мира у ложници. Дух мога оца тражи освету. Сањам крв. Читаве локве, бурад, каце. Сањам своју мајку рашчеречену. Гле, ја је черечим, овим рукама.

АСТРОЛОГ: Да видимо длан. О, та линија, овде, види, принче, како је дубока. Сасвим добро дубока. И како је дугачка. Твој живот се не ближи своме смирају. Али зла дела те опседају по праву наслеђа. Педесет златника!

ХАМЛЕТ: Учени, да педесет није одвише?

АСТРОЛОГ: Тридесет за прошлу и двадесет за ову визиту.

ХАМЛЕТ: Нека тако буде. Ставите то на рачун. Изгледа да сам баш сада на трагу једне зарадице. Пошто живота имам у изобиљу, како ваша ученост говори, то вам и дуг неће бити неисплаћен. Прст судбе као да ми се са једнаком упорношћу приказује. Завера, крв и смрт. Мали државни удар и наша апанажа више неће бити скромна као џепарац за празнични провод стрводерског шегрта. Али, пст! Ја вас упућујем у најскровитије тајне. Ником ни речи. И ваша примања ће бити знатно увећана уколико исход буде ваљан.

АСТРОЛОГ: Ваша висост ме плаши.

ХАМЛЕТ: Без бриге, чак и мој неверни слуга држи да сам луд. По престоници причају да већ халуцинирам од многог уживања горких трава. Бедне будале. Државни удар је на прагу. А онда - држава, то сам ја!

АСТРОЛОГ: Ваша висока судбина позната ми је још од прве прилике када сам, дубоко почашћен, бацио поглед на ваш длан. Ипак, треба живети. Пет златника би ми у томе заиста помогло.

ХАМЛЕТ: Послаћу вам их по Стробилу. Моја каса је у њега.
(Одлази)

АСТРОЛОГ: Принчевски никоговић. Свакога дана нове лудости. Шта рече: новац ће донети Стробило. Онда, због мојих пет цекина.

Затамњење. Потом краљевски врт. Краљ шета сам, затим му се прикључује Стробило.

СТРОБИЛО: Где је тај краљ? Кад год је потребан, нема га као ни општинског стражара или каквог угојеног дворишног мачка. О, тај је већ све ушио по лудости. Матора блена која се спанђала са Хамлетовом матером, госпом нашег покојног владара коме Бог душицу да прости. Данас га

видех па као саму смрт да сам видео. Али, беше и његово! А сада ова друга блена пуже око те крвождерке, мајке Хамлетове, покој и њеној души када куцне час. Кажу да су је ракијом појили док је била у колевци! Такве женске свет још не виде.

КРАЉ: Дооођи, љубави! Твој мали мацан ужелео те се од прекјуче и накјуче. Шта си данас ручала? Пилетине! Е, е, баш пилетине... Дански буџет, дански буџет, госпођо! Чак ни краљ не једе свакога дана пилетине. То мора да се зна на овоме високом дому. Наше тржиште је прескупо. Опет расту цене воћа и поврћа. Последњу салату имали смо пре пола године. Али, то је здраво. Не треба претеривати с витаминима. Хлепца и водице, весела душица. Или тако некако. Па, није ни важно, не мора ни краљ баш све да зна. А где си ти?

СТРОБИЛО: Овде, висости, овде је твој верни роб.

КРАЉ: Знам да си ми верна. Знам, љубави истинита и жива! Цветићу мог врта. Радости жића ми млађаног. Мацан твој одавно те тражи. Где си, куцо! Вау! Вау!

СТРОБИЛО: Одувек веран својим законитим господарима дођох да нешто дошапнем у твоје паметно ухо...

КРАЉ: А, а, то није краљица... Дрипци једни. Слуге недостојне овог дома, докле ћете да ми се мотате око ногу? Хоћете мало државних тајни? Е, баш да вам их не дам. Ја сам највећа државна тајна.

СТРОБИЛО: Па овај баш никако да ме препозна. То сам ја, Стробило.

КРАЉ: Друже из детињства, ти дође да ме походиш! Дођи, Тобио, велики војводо Саксоније, Па што ми ниси писао, те да те очекујем са свим почастима, него овако изађох пред тебе. Па и вечерица је могла да се приправи. Госпођа ми се разуме у ђаконије да јој равне надалеко нема... Јест, јест, диван сте свет ви Саксонци. А нас двојица у истом интернату проћердасмо млађане дане , у доба када смо били лепи као новорођенчад. Брат мој, онај убица, знаш га већ, што ме хтеде отровати, ама грешком искапи моју чашу, ма какву чашу, шта ја трабуњам, беше то оканица... Е, друже мој, тај ти је већ негде високо у небесима... Или дубоко у Тартару, где ће и нама бити крај, већ како се коме заломи!

СТРОБИЛО: Стробило сам ја и нудим ти опсану тајну...

КРАЉ: Одмах, одмах, имаћемо вечерицу бајну... Жена ми ручала пиленце па остало још свакоме по крилце. Крилце мени, крилце теби, ко је гладан - враг му баби! Како ви само лепе песмице имате, е, е, добри мој. Да сам само знао да је овако опасно на трону седети и круницу и скиптар држати сам бих испио ону горку чашу која не беше мојом кривицом брату намењена. Сам је попио, нико му није скривио. А ја сам краљ... Бићеш, бићеш и ти... Чуо сам да код вас нож лако излази из каније...

СТРОБИЛО: Оће да те закољу ко врапца! Оће да ти кожу гуле! Оће да ти браду чупају! Јарче матори! На главном тргу, пошто те избичују сви коњушари, колико год да их има. Клаће те брадвом и секиром а кожу ће ти штавити наковњем. Убице већ оштре бодеже. Џелати плету вешала. Смрт ти је за вратом, а ум у петама. Стробило ти то дојављa, да знаш па да платиш!

КРАЉ: *(Цичи)*
Бесне ти глисте, на, на... На луд камен стао, главу своју расцопао. Пуј! Пуј! Пуј! Оде! Оде! А не дође! Не важи се, не важи се! Што год реко, себи реко! Жив ја био и однио! И твој камен походио!
(Бежи)

СТРОБИЛО: Е, овде смо све упрскали... Издајник сам од рођења, зла ми капа наопака. Баш ми се не да да шићарим. Морам опет да будем глупак веран, па макар љубио папак и чапоњак. Ђавле, ђавле, добри брале, душа иште да се пазар капарише.
(Одлази)

Затамњење. Хамлет на истом месту на коме се појавио и на почетку. Светло.

ХАМЛЕТ: Сада седох ја заверу да скујем. Већ је кујем. Опасан сам, знајте. Код мене нема ни трт, ни мрт – или живот, или смрт. Па макар мени првом. Кујем, кујем. О животу одлучујем. Све ћу ја вас под пету, па овако, трупа, трапа. Где су сад ваше главе. На ђубрету, на ђубрету!

СТРОБИЛО: *(Задихано)*
Господару! Господару! Ено она матора луда, ваш стриц, прељубник и братоубица, ништак један, спрема се да пошаље страже да вас уапсе. Откуцала браћа да ви, господару, на њих очете да потргнете нож!

ХАМЛЕТ: Какав нож, какве крваве мисли! У тамници тела смртнога ја, смртни створ, вечности се приклањам. И глава моја, гле, као на пању стоји ту. Па да и не нареди ти, сам бих ти је даровао.

СТРОБИЛО: Нема вере у гуштере. Принче, доста са претварањем. Не буди ној, принче мој! Принче, бежмо сад, иначе нас чека земни лад!

ХАМЛЕТ: Не говори у стиховима, говори брже, кажи све јасно, да одмах знам шта се спрема. Иначе одох међ гује и акрепе да се мојим телом баш ваљано крепе.

СТРОБИЛО: Ножице ми подрхтавају од страха за тебе, принче Хамлете! Ручице ми се заледиле као у фебруару. Иду, принче, да нас апсе! Бежмо сместа!

ХАМЛЕТ: Моја суверена права ће победити, верни Стробило!

СТРОБИЛО: Та каква суверена права, та овде је све сам голи убица! (*Покрет руком према публици)*

ХАМЛЕТ: Е, онда ћемо их изазвати на двобој!

СТРОБИЛО: У зао час та мисао по нас!

ХАМЛЕТ: У добри час пресвета промисао води нас!

СТРОБИЛО: Боже, лудости!

ХАМЛЕТ: Шта ја могу, нико не може и неће моћи. Ја сам принц од древне лозе, истините мисли и праве храбрости.

СТРАЖАР: (*Долазећи споља, праћен руљом)*
И нареди господар наш, дански краљ, да се сумњива лица сместа протерају! Да закон свуда опет завлада! Да правда гони кривду по трагу и нетрагу! Да се искорени свако зло! Да се вешају лопови, а после отпусте! Доле пијанице! Живели родољуби!

РУЉА: Ура! Ура! Живео! Нек живи! Баш! Хлеба! Вина! Свињетине! Да се опет отворе јавне куће! Да се забране сви зборови који нису око чаше! Отворите тркалишта! Хоћемо уличну свирку! Живели празници! Ура, краљ! Доле његови непријатељи. Више сомуна! И вина!

ХАМЛЕТ: Израбљени народе! Дико Данске! Ви сте у праву! Увек сам говорио да сте ви у праву! И сада вам кажем: народ је у праву. Срамна тиранија коју сам трпео са жалошћу сада се ближи неславном крају. Краљ, који то није! Краљица која је издала свога по богу мужа зар може да бди над потребама народа! Ја знам да народ пати. Увек сам то знао. Чак и онда када се нисам усуђивао да то покажем. Народе мој! Узданици и узданице! Са вама сам био, са вама ћу и смрт да делим. Не може се више трпети срамни јарам. Додијало је и богу и људима. А када то ја кажем, знајте да је тако. Никада вам још нисам говорио, никада вас нисам лагао! Тако ми једине љубави! Тако ми звезде водиље! Растерајте стражу, дајте тог раскраља амо! Гнев народа је гнев божји и ми ћемо му судити! Ја први, мада ми је близак род, нећу ни прстом макнути да га заштитим од вашег праведног гнева. У пакао са њим! У пакао са њом! Живео Хамлет, ваш краљ!

РУЉА: Живео Хамлет, нови луди краљ! Живела његова пресветла пета. Сада ће бити ждрања! Брзо да прославимо! Принче, краљу, камо пиће? Развалите све крчме! Провалите у касапнице... Доведите женске! Имамо краља! Више достојанства! Краља на рамена! Краља у чело совре! Дај тај батак! А ти чутуру мрдни од уста! Краљ да наздрави! Наздрави краљу! Живо државни удар!

ХАМЛЕТ: Народе мој, одушевљење треба каналисати, иначе нам намера може да угине у зачетку. Онај узурпатор је још жив!

РУЉА: У пакао са њим, па доста!

ХАМЛЕТ: У одсудним моментима треба сачувати прибраност. Сада ваља да будемо сви присебни... Сви на својим местима. Свако да зна своје дужности. Секире и ножеве у шаке! Побијте сву градску и дворску стражу! Кренимо на двор!

СТАРАЦ I: Краљу, нашто журба. Па он је ионако већ абдицирао. Скоро да је свака опасност минула.

СТАРАЦ II: Опасност минула? Тако говоре будале. Краљу, чуј мој савет: обећај злато из дворца војницима ако убију краља и краљицу, а дупле плате када смакну своје старешине. Иначе баш твоје главе неће бити!

ХАМЛЕТ: Тако је, верни поданици... Увек сам говорио да сте ви у праву. Моја владавина биће на првом месту блага. На другом месту – биће достојна наших вековних традиција. Морамо да васпоставимо древну славу Данске! А како да то постигнемо? Културом и лепотом, кажем вам ја. Културом међусобних односа, културом у обраћању властима, културом у поданичким дужностима! Једном речи: културом и еманципацијом свих нас и сваког појединца, како у дому, тако и на улици, у кафани, за столом, пред децом, у породици...

РУЉА: *(Прекида га)*
Живео краљ препородитељ! Једимо пристојно и пијмо пристојно и наша слава биће уз нас. Какав час среће куцну изнебуха! Још Данска није пропала! Повећајмо дански буџет! Скинимо сувишне главе становника, то је мој предлог!
(Глас из руље)

ХАМЛЕТ: Ништа лакше! Хеј ти! Где је тај саветодавац? Брзо се покажи. Изгурајте га овамо! Приђи! Приђи!

РУЉА: Клекни и пољуби чапоњак законском господару! Хајде, улизицо, сад покажи шта знаш.
(Шутирају га)
Спремите му пристојну омчу.

ХАМЛЕТ: Ко си ти?

КАШОС: Обућарски шегрт, господине.

ХАМЛЕТ: Како ти је име?

КАШОС: Кашос, љубитељ добре каше, господару.

ХАМЛЕТ: Ти ниси мој поданик, Кашосе?

КАШОС: Ја сам из далека. Али Данска ми је милија од свега. Њена судбина је и моја. Ти си мој законити господар и спреман сам да ти верно служим.

ХАМЛЕТ: Кашосе, верна слуго, баш си ме тронуо. Дајте један нож!

КАШОС: Не! не! Бићу веран! Умем да правим одличне чизме. Буди милостив, господару, и имаћеш најбоље чизме у Данској!

ХАМЛЕТ: Дајте нож!

КАШОС: Жалићу се мојим краљевима. Ти и не знаш како су они моћни и колико их има. Грех ће пасти на твоју душу! А може да избије и рат. Ти не знаш колико смо ратоборни и колико нас има.

ХАМЛЕТ: Прими овај нож као знак моје милости и твоје будуће моћи. Именујем те првим министром.

РУЉА: Живео краљ Хамлет! Живео први министар Кашос!

ХАМЛЕТ: А сада пошто смо обавили те формалности, сместа организуј напад на двор. За три сата хоћу да имам њихове главе пред собом. А ако не буде њих, имаћемо твоју главу, сасвим сигурно. После ћемо пажљиво да размотримо какве си то жалбе својим краљевима спомињао.

КАШОС: Напред, хуље! Бацајте те чаше! Ножеве и секире у шаке па да вас видим у бојном строју. Тако ми славних предака показаћу ја вама шта је грађански рат! Увуците те трбушине. Остављајте кригле. Сада ваља дедовина да се брани! Стројевим кораком напред марш! Правац – двор! Краља и краљицу мени. Да се види шта је труд и ратна вештина.

ХАМЛЕТ: Тако, тако, верни поданици. Слушајте овог мог човека и напред док ја нешто не презалогајим.

Топот бројних корака. Нешто иза тога појављује се Стробило.

СТРОБИЛО: А тако ти, мајчин сине! А камо мени једно министарство? Па ја сам ти пелене прао и за руку те водио, а ти мени баш ништа. Тешко мојој старости код такве принчевске безочности.

ХАМЛЕТ: Доста, Стробило. Имаћеш пензијицу и кућицу.

СТРОБИЛО: Каква пензијица, каква кућица. Оћу ја бар једно министарство. Да се и неко од рода мог оца једном уздигне. Доста смо били прилаже и трбухоборци. Министарство ил ми одма узми главу!

ХАМЛЕТ: Неће моћи, неће моћи. Већ сам сва министарства испланирао.

СТРОБИЛО: Онда дај да будем барем главни порезник.

ХАМЛЕТ: Врага, и то је заузето.

СТРОБИЛО: А кућарине и мостарине?

ХАМЛЕТ: Ништа од тог.

СТРОБИЛО: Па шта ћу онда ја?

ХАМЛЕТ: Пустићу те да повремено убереш црквени порез.

СТРОБИЛО: Дај још нешто, ваљда сам заслужио...

ХАМЛЕТ: И даље ћеш бити мој први слуга.

СТРОБИЛО: Мало, мало...

ХАМЛЕТ: И добићеш право да убираш главну пијачну таксу, макар у натури!

СТРОБИЛО: Још чалабрчак!

ХАМЛЕТ: Теби је, изгледа, мало и пола мога краљевства!

СТРОБИЛО: Дај ми још једну инвалиднину и једну државну награду...

ХАМЛЕТ: Имаћеш.

СТРОБИЛО: И онда коју ситнију титулицу...

ХАМЛЕТ: Е, баш да не добијеш ни једну титулу!

СТРОБИЛО: Онда ми дај да будем управник којег народног добра.

ХАМЛЕТ: Именујем те почасним управником главне тамнице.

СТРОБИЛО: И мало да надгледам ковницу новца...

ХАМЛЕТ: Први златник искован са мојим ликом за тебе је...

СТРОБИЛО: Дао ти бог добра, добри краљу.

ХАМЛЕТ: Узми једно краљевско купусиште.

СТРОБИЛО: Камо среће да добијем један краљевски свињац!

ХАМЛЕТ: А хоћеш ли краљевску шамарчину?

СТРОБИЛО: Хвала на милости и почасти, задовољан сам даровима. Верност ће ми стоструко порасти. Док ми морал није спао одох да помогнем нашој верној војсци.

Сцена на двору. Бедем изнад главне капије.

КРАЉ: Лупежи, бунтовници, издајице и кривоклетници! И то су ми неки поданици. Кренули на законитог владара. Е, сад ћемо да видимо. Ова глава још није за сметлиште. Зар сам ја градио комфорни престо да ми га преотме прва битанга којој се прохте да се мало поигра краљевства. А ја, јок! Командира страже овамо!

КОМАНДИР СТРАЖЕ: На служби, добри краљу!

КРАЉ: Ти знаш шта се по граду справља?

КОМАНДИР: Знам, висости.

КРАЉ: И шта си до сада учинио?

КОМАНДИР: Поведох преговоре, господару.

КРАЉ: Какви преговори! Дађу ја теби. Сместа да се одбије свако домунђавање иза мојих леђа. Организовати нужну одбрану. Тегове на врата. Столове. Столице. Дижимо барикаде. У канал да се сипа вода. Врела вода на зидове. Растопљена смола, запаљена кучина. Трице и кучине. Све да си одмах учинио. Иначе се јави џелату!

КОМАНДИР: Добро, господару, али ја нисам хтео да отклоним могућност мирног сређивања односа. Мач мора да ћути кад дипломатија збори.

КРАЉ: Ти ме издајеш, знам ја шта се догађа. Сад ћу да те вежем. Признај све, сместа.

КОМАНДИР: Нуде двадесет хиљада златника да им отворим капије, и део плена у двору.

КРАЉ: Куку! Куку! А ти? Шта тражиш од мене?

КОМАНДИР: Свађа шкоди, свађа шкоди, добри краљу...

КРАЉ: Сместа кажи шта ти тражиш иначе провалише капије. Препузаше зидове, натакоше ме на ражањ! Ражњем ћу ја тебе! Говори, подли слуго!

КОМАНДИР: Крупне речи, крупне речи, господару! Њих предводи способни издајник, први министар Кашос, а ви треба да предводите нас...

КРАЉ: Знам ја шта ти смераш.

КОМАНДИР: Војници већ три месеца не примише плату.

КРАЉ: Али ти си добио. Добио си чак и више но што си заслужио, како се сада види.

КОМАНДИР: Ништа се сада не види, господару, сем оних убица тамо, преко зида, што клепају лествe да насрну на наш јарак и бедем.

КРАЉ: Свакоме по пола златника, а теби педесет.

КОМАНДИР: Не ваља бити шкрт у озбиљним приликама.

КРАЉ: Свакоме по пет златника и нову капу. А на капи по перце. Зар то није лепо од мене? Хајде, пристани.

КОМАНДИР: Краљу, већ чујем ударце по нашој главној капији.

КРАЉ: Имаш сто златника, имаш сто златника! Зар то није довољно?

КОМАНДИР: Дај барем по педесет сваком твом слуги, а мени пет стотина, за почетак.

КРАЉ: Па то је горе него крв да се лије!

КОМАНДИР: Леле, колико их је на пољу испод града!

КРАЉ: Имаш пет стотина, издајицо!

КОМАНДИР: Ни за две хиљаде им више не бих потурио главу да је милују нађацима.

КРАЉ: Кажи последњу цену, крвопијо, мозак свој, дао бог, попио!

КОМАНДИР: Мени три хиљаде а војницима по стотину. Нова одећа и обућа. Оклопи да се искрпе. Мени нов коњ место оне раге што је угинула природном смрћу и у дубокој старости. Мојој љубавници титула дворске даме. А мени, краљу, дајте ваш прстен и именујте ме главнокомандујућим у бици што предстоји.

КРАЉ: Добро, де! Али чим се ја одмакнем вади тај мач и крећи! Много се погађаш око једне једине битке.

КОМАНДИР: Каква битка, ово је рат.

КРАЉ: Нека ти буде. Само, пази – затри сву ту копилад. А Хамлета мени. Ја ћу да му судим. Морал трупа дижи, развијај заставе. Нека буде рата, нека буде хуке!

Затамњење. Трубе, добоши. Нејасни поклици. Светло. Господ у облацима, гневан веома.

ГОСПОД: Шмогљини синови, лудачки породе! Зар се тако ситуација испушта из руку! Шибао вас демон репом! Ви сте луђи од оне луде Хамлета! Зар он да буде краљ сада када сам хтео да му смрсим конце. Ђаво вас клепнуо копитом, шта ли!

АНГЕЛ I: Опростите, Господине!

ГОСПОД: Нећеш више ти, мајци, бити арханђео! Овамо та крила! Марш у магацин!

АНГЕЛ I: На службу, Господине!
(Отрчи)

ГОСПОД: Извештаји ми касне. Чим мало задремам да се окрепим од каквог небеског ручка испадну саме свињарије. Моја војска изгуби свако страхопоштовање и поблесаве од тарока, покера, трешета, ајнца, шнапса, табланета и жандара. Овамо! Ти, ти, теби говорим, репоњо! Сместа да затрубиш у ту твоју трубетину и да објавиш општу мобилизацију небеске војске.

АНГЕЛ II: *(Труби кроз склопљене шаке)*

ГОСПОД: Где је тај Михаел?

МИХАЕЛ АРХАНГЕЛ: Здраво, отац Бог. Ту сам, позад тебе.

ГОСПОД: Када ћеш научити да говориш по регулама.

МИХАЕЛ: Одма, одма, сад кимнем по тим гегулама, да виде тебе, отац Бог!

ГОСПОД: Ти си пијан ко тресак!

МИХАЕЛ: Што јес, јес. Сам пијан, ама нисам луд, отац Бог.

ГОСПОД: Сместа да си се истрезнио.

МИХАЕЛ: Да ми очиташ једну молитву за мамурлук.

ГОСПОД: Каква молитва, какви бакрачи! Прекрсти се трипут и зазови моје име и одмах ће да те прође.
(Пауза)
Животињо, па ти не умеш ни да се прекрстиш, оца ти.

МИХАЕЛ: Оца немам, мајка немам, отац Бог. Ти ми будеш како оца и мајка.

ГОСПОД: Која ли суклата постави ово звере за заповедника моје војске? Свуда видим издају, свуда ђаволске канџе.

АНГЕЛ II: Оче, у томе и јесте ствар. Демон надигра твоје врле војнике у свим земаљским и неземаљским играма са картама, коцком, џепним рулетом па до броја длака у твојој бради!

ГОСПОД: Штене, зар сад то да ми кажеш. Тако он уништава морал мојих трупа. Зашто га ниси шибао?

АНГЕЛ II: Шибао сам ја њега, али шиба сад баш као да му прија.

ГОСПОД: Јеси ли му читао свете књиге?

АНГЕЛ II: Јесам, Господине.

ГОСПОД: И шта он каже?

АНГЕЛ II: Амен, амен каже.

ГОСПОД: Види дрскости обучене у длаку. Одмах да се замени корбач, мора да је и њега замађијао. Војсци да се чита велика молитва, сви у покорности да зазивљу име моје. Где је она марва Михаел?

АНГЕЛ II: Заспао ти под престолом, Господине.

ГОСПОД: Сад ћемо да га пробудимо једним посвећеним шутом.

МИХАЕЛ: Немо, оца Бог! Сам сањао нешто лепо, оца Бог.

ГОСПОД: Сместа да скупиш војску, небо да загрми, муња да сине, створ човечији да дрхти!

МИХАЕЛ: Буде, оца. Буде све, нема брига да те брине.

ГОСПОД: Шта сад ради она животиња Хамлет?

АНГЕЛ II: Једе и пије као да никад није, Господине. Не избија из крчме.

ГОСПОД: А војска његова?

АНГЕЛ II: Предвођени Кашосом провалише градски бедем.

ГОСПОД: Не ваља, не ваља. Док се ја овде мајем са вама они доле чуда чине. Где је Стробило?

АНГЕЛ II: Док се около битка бије, он отпозади поткопава ризницу и спрема се да провали до блага.

ГОСПОД: Е, тај чова ми се малчице и допада. Биће и од њега нешто. Шта видиш још?

АНГЕЛ II: Краљ дрхти у кули, а матер Хамлетова, она букождера, ршум чини где год се појави.

ГОСПОД: Жена да јој нема пара. Знам ја то. Нека ратују, нека ратују. Биће им мир слађи, чешће ће помињати моје име. Да се запамти! Ништа није симпатично тако као какав мали ратић. Обе стране се заклињу, а ја уживам и сеирим. После ме још више хвале и зазивљу. Моја моћ расте, а демонова опада. Његова немоћ ме забавља. Злоћу могу да искористим како хоћу, а сав грех иде на њега. Фино, фино. Ко би се, сем мене, тога сетио? Сад само треба сачекати прави тренутак да се обзнани наше присуство.

Затамњење. Хамлет, на пређашњем месту.

ХАМЛЕТ: Како напредују моји верни поданици?

СТАРАЦ I: Не може бити боље, господару.

СТАРАЦ II: Не може бити боље, не може бити боље, тако говоре будале. Бојим се неке издаје или несагледивог чина. Онај Стробило довољан је да смути не једну ружу него и саму пресвету промисао.

ХАМЛЕТ: Богато га обдарих. Но он и не слути шта му припремам.

СТАРАЦ II: Где ли тај сада ровари?

ГЛАСНИК I: Ужас, издаја! Краљу, Стробило поквари све!

ХАМЛЕТ: Шта бива, причај, па да и душа да ти је у носу?

ГЛАСНИК I: Таман смо провалили зид и започели меган у првом дворишту... О, краљу, колико љутих рана задобих ти ја ту... Какви бубоци!

ХАМЛЕТ: Награда следи, сада приповеди!

ГЛАСНИК I: Хуља Стробило у ризницу зађе страга и ту се покопа свака наша нада!

ХАМЛЕТ: Вај, издаје, вај, издајника! На вешала ће чим буде прилика.

ГЛАСНИК I: Поданици ти сместа оставе бојно поље и у гомили навале да на ахаре дође.

ХАМЛЕТ: Говори, док ти језик не ишчупах! Никад још не бејах на таквих муках!

ГЛАСНИК I: Бојно поље остаде на матери ти и краљу, а твоји поданици по злату, по очевини твојој, сада се гужвају и ваљају.

ХАМЛЕТ: Пљачка у току! Где ми је мач?

СТАРАЦ I: На боку, краљу, на боку!

ХАМЛЕТ: Лично идем издајнике да средим па макар пао у боју несразмерном. Глава ми дрхти, на мачу титра, судба је моја сада врло хитра!

ГЛАСНИК II: Слава, господару! Какав тријумф! Фортуно! Има да се памти и потомству пева увече крај ватре пре но народ зева.

ХАМЛЕТ: Шта сад би?

ГЛАСНИК II: У ризници нађоше гомиле трулог лишћа. Народ се разгневи па на двор насрну. Сад ће бити свашта!

ХАМЛЕТ: Тако, тако, нек скапа стари тврдац! Нека му шкртарење дође у подгрлац! Жива га хватајте, да нам благо изда! Где ли га сакри, матора шмизла? Гласника оба, сада похитајте, свеже извештаје сместа дотурајте!

СТАРАЦ I: Види се сада на чијој страни је Бог!

ХАМЛЕТ: Какав Бог! Све то учини Стробило. Божја га ручица благословила. Ја му лично уши ишчупао. Па ипак ми услугу учини, тај подли туњавко. Даћу му још две титуле. Нека буде Лизогуз главни, војвода од Санитарије!

СТРОБИЛО: *(Улази)*
Бог те благословио за те речи, добри краљу!

ХАМЛЕТ: Жива звери, ти ждеравцу, сад ти дерем одмах кожу!

СТРОБИЛО: Ја невера никад био нисам, нит сам био нит ћу икад бити. Невера се теби домунђава, намешта се да у крилу спава. Овај старац што не вреди златник упути ме да ризницу срушим. Рече мени: наредба је таква, од Хамлета, од нашега краља! Да се блага домогнемо својски за оружје и за храну војски!

СТАРАЦ I: Е, тако ми браде моје седе ја не рекох што хуља сад сведе.

ХАМЛЕТ: Има нечег трулог у држави Данској! Памет ми застаје, како да пресудим? Да вас ставим на испит! Признање да изнудим? Или да све то обавимо у миру? Причања доста! Поново да се дела. Оклопе да нађемо, да оденемо тела. Ваља се примаћи бојном пољу да охрабримо чете у коначном јуришу.

Одлазе. Затамњење. Пуно звукова, јецаји, крици, одјеци ноћне битке. Лагано светло. Две прилике се сударају уз јечање и проклињање.

ХАМЛЕТ: Враг ти главу позобао!

СТРОБИЛО: Ћути, издајниче, не одај наш положај ником!

ХАМЛЕТ: Сам си издајник, и ја ћу да ти судим.

СТРОБИЛО: Не буди луд. Па знаш да сам од наших.

ХАМЛЕТ: Којих наших? Кога ти служиш?

СТРОБИЛО: Краља нашега, свака му слава и хвала, милост и част мени и овај нож теби.
(Потеже нож)

ХАМЛЕТ: Полако, будалино! Могао си ме и убити тим ножем. Овако ћу ти ја пресудити.

СТРОБИЛО: Милост, милост! Праштај живот и служићу те верно као што сам служио господара принца Хамлета.

ХАМЛЕТ: То си ти, врли Стробило!

СТРОБИЛО: Господару Хамлете!

ХАМЛЕТ: Какав чудан сусрет. После толике славе и части и боја крвавога ево нас како се шуњамо као две хуље на овом разбојишту. Стробило, драги, знаш ли бар ко је победио? Ми или они?

СТРОБИЛО: Требало би да смо ми, али можда су и они.

ХАМЛЕТ: Доврага. Глава ме боли. Не могу ништа да схватим. Битка је била и крвца се лила, а тада сам утонуо у мрак. Седимо, Стробило, и док чекамо мало месечине, да би се ишта могло разабрати, причај ми како се одвијао наш

рат достојан опевања. Шта Ахилеј значи спрам Хектора, шта ли Хектор крај верна Стробила? Причај, горим од нестрпљења да све сазнам. Јер, кажем ти, на мој ум се у тренутку спустила мрачна звезда, звезда издаје, хитнута неком црном, небеском руком, и ја заборавих све и сневах до дубоко у ноћ. А тада се пробудих и кренух да видим шта се збило, да спознам беду или нашу нову славу и моћ.

СТРОБИЛО: Слабо ти ја могу помоћи. И мене повитлају у том метежу. Тада утекох у честар подно двора. У смрдљивом свињцу пробдех време. Од срамоте и стида коса ми поседе.

ХАМЛЕТ: Онда да спавамо. То јест, ја. А ти у извидницу. Краљ ти наређује, мораш да слушаш ако желиш да сачуваш све оне титуле које сам ти даровао.

СТРОБИЛО: Идем, али ми се кожа набира на шиљак!

ХАМЛЕТ: Ништа не бригај, то је добар знак.
(Заспи)

СТРОБИЛО: У извиднице се не шаље будући министар. Али доћи ће и мој час, доћи!
(Одлази)

Свиће. Трубе, дозиви издалека, звецкање оружја, топот ногу. Мала група прилази уснулом Хамлету.

КАШОС: Господару, краљу Хамлете. Зао сан у зао час. Устајте да чујете страхоту од новости. Измаче нам краљ јутрос рано према граници јер у државу упаде и крену свеже трупе на све нас главом она хуља стострука, Фортинбрас!

ХАМЛЕТ: Данска има новог претендента. Страшна је то вест. Страшна ли буђења. Хеј, Стробило!

КАШОС: Тај је већ подбрусио пете.

ВОЈНИК: Мени се чини да опкољавају место ово.

ХАМЛЕТ: Бежмо пре но нам запевају посмртно слово.

КАШОС: Господару, сместа нађи спас.

ХАМЛЕТ: Нек Стробило размишља и за нас. Бежимо његовим трагом. Народ ће увек бити уз нас. Живела Данска! Доле Фортинбрас!

Главна капија двора. Уз звуке труба улази Фортинбрас са јаком пратњом.

ФОРТИНБРАС: Клиснуше пацови. Нова ће борба са њима, кад тад, да се отвори. Данска не може имати три краља. Ја закон нисам, ал зато ми је рука гвоздена. Војници вичите: Живела Данска! Живела победа!

Војници и руља: Живела Данска! Живела наша победа.

ФОРТИНБРАС: *(Руљи)*
Покојног вам краља да осветим част наумио сам. А са поданицима дођох да створим мало реда код вас. Именујем се привременим данским краљем.

РУЉА: Живео привремени дански краљ! Доле Хамлет и багра! Снашла их беда свака! Имамо новог краља, у оклопу! Имамо краља јунака!

ФОРТИНБРАС: Баците им који мој златник. Нека се види како ја Данску љубим.

Дуже затамњење. Музика. Маршеви. Догађа се после више дана.

ХАМЛЕТ: (*Газећи кроз ноћ)*
Каква помрчина, другари. О блату да и не причам. Дању спавамо, ноћу бежимо по Стробиловом трагу. Где ли нас заведе тај проклетник?

КАШОС: Господару, није ми јасно зашто мислиш да смо му на трагу?

ХАМЛЕТ: Можда и није његов, али траг новца јесте. У гужвању оном однесе нам касу!

ВОЈНИК: Као да је крчма негде у близини. Миришу овчетина и бели лукац, краљу!

ХАМЛЕТ: Ваља да се сврати. Лупежу крчмарски, сместа врата отвори!

КРЧМАР: Велможна господо, на услугу вам двори!

ХАМЛЕТ: Врата затварај, закупили смо сва места. Изнеси јела, изнести теста!

КРЧМАР: Богу хвала, добих госте праве! Не ко онај дроња што пре вас пристиже. Одећа му смрди, а чим зине лаже.

ХАМЛЕТ: Сместа нам га издај. Гонимо га данима. Оружници смо краљеви, а то је лупеж над лупежима.

КАШОС: Како би било да га у џак спетљам?

ХАМЛЕТ: У џак, у џак! Крчмару, дај један џак сместа.

Одлазе ван сцене. Лупа и вика. Стробилов глас.

СТРОБИЛО: Упомоћ, хришћани! Робе ме и кољу! Поштеног трговца! Хоћу живот да изгубим! Златну главу своју!

ХАМЛЕТ: Спомиње злато. Држ његове торбе!

СТРОБИЛО: Нећу их предати без самртне борбе!

ВОЈНИК: Мазни га још једном!

Изводе Стробила држећи га између себе.

ХАМЛЕТ: Крчмару, добро уже дај!

КРЧМАР: Није ми услуге платио.

ХАМЛЕТ: Добићеш и награду чим омчу хуљи натакнемо и испунимо правду.

Затамњење. Гоне Стробила између себе.

ХАМЛЕТ: Од мене побеже, подлацу гадни. Ипак ће моја рука да ти суди.

СТРОБИЛО: Нека ме барем златници искупе.

ХАМЛЕТ: Плен од моје очевине.

СТРОБИЛО: Спасих га савесно од насиља свих.

ХАМЛЕТ: Ти, највећи насилник!

СТРОБИЛО: Знао сам да ћемо се срести.

ХАМЛЕТ: Кад застанемо и пребројимо шта је у вређама можда ћу ти се и смиловати.

Застану и поседају.

СТРОБИЛО: Кад ја пођох као коначар, да вам угода дочек припремим и скупим најамну војску...

ХАМЛЕТ: Лепе су ти речи.

СТРОБИЛО: Чух да Данска стење под насилником Фортинбрасом. Тада се моје срце узбуни, заталаса се пламен у грудима и реших да одолим свим напастима.

ХАМЛЕТ: Шта ли раде моји поданици верни?

СТРОБИЛО: Чекају твој глас и од тебе спас.

ХАМЛЕТ: *(Поскочи)*
Окрећи натраг из ових стопа! Дајте ми оружје, дајте ми коња!

СТРОБИЛО: Обуздај праведну жестину, краљу мој! Ја треба да све припремим за љути бој!

ХАМЛЕТ: Тако је, скупљај најамнике. Бићеш главнокомадујући. Казнимо издајнике!

СТРОБИЛО: Почнимо од овога!
(*Показује на Кашоса)*

КАШОС: Његове оптужбе звуче лудо.

СТРОБИЛО: Трпајте га у џак. Нека се покаже у борби, на делу. Да тамо видимо његову главу смелу.

Трпају Кашоса у џак.

ХАМЛЕТ: Сад напред, Стробило. Новац не штеди. Војску да скупимо, па шта уследи!

Затамњење. Маршеви. Војничке псовке. Трупе у маршу. Светло.

ХАМЛЕТ: Најамници су ту, време је да се већа.

СТРОБИЛО: Ратним се планом ум мој бави.

ХАМЛЕТ: Причај јер ме спопада стотине мука. О, што ме отац мој за рат не школова!

СТРОБИЛО: Бацимо им јабуку да на њу насрну, а онда их најамницима удримо ко бољке у трбуху!

ХАМЛЕТ: Почињем да схватам. Шта јабука да буде?

СТРОБИЛО: Ти, краљу!

ХАМЛЕТ: Радиш ми о глави! Не пецам се ја на ту удицу!

СТРОБИЛО: Онда им потуримо државну благајну.

ХАМЛЕТ: Ни то неће ићи.

СТРОБИЛО: Не мора да буде пуна.

ХАМЛЕТ: Тако је већ боље. Подвала је подвала.

СТРОБИЛО: Пуна сувог лишћа и нешто злата преко. Помоћу наших људи јавимо им где си је сместио.

ХАМЛЕТ: Е, то је боље. Иди и припреми.

Стробило одлази.

ХАМЛЕТ: Имам ја и лични ратни план. Нек у правој благајни, уместо блага, дрема заточени Кашос. Стробилов план прозрех одједном.
(Одвезује врећу и шутира је)

ХАМЛЕТ: Излази, Кашосе, верна слуго.

КАШОС: Јест, сад кад ми наместисте два-три ребра. Баш нећу!

ХАМЛЕТ: Да си изашао што пре и што боље.

КАШОС: Мени је добро и овако.

ХАМЛЕТ: Поново си добио моје поверење. Излази. Имам мисију намењену само теби!

КАШОС: *(Провири из вреће)*

ХАМЛЕТ: Дарујем ти другу врећу.

КАШОС: *(Завлачи се натраг)*
Из једне тамнице у другу, гору. Подлост и лицемерје владају на двору.

ХАМЛЕТ: Прелазиш у врећу где бејаше каса.

КАШОС: Заиста, баш у празну врећу?

ХАМЛЕТ: Благо ћу сакрити. Ја не верујем Стробилу.

Кашос излази из вреће.

КАШОС: Кад је тако, ево руке моје. Слушаћу те много боље но раније, висости.

ХАМЛЕТ: Намесник ћеш бити у земљи гнусног Фортинбраса чим га бацимо на колена. Освета, страшна освета!

Кашос улази у врећу. Хамлет односи златнике.

СТРОБИЛО: Мајчице бесловесна! Ниси ти тек тако мене родила да би ме буздованима млатили и копљима бушили. Битка ће бити нечувена, преславна. А шта ми вреди ако погинем! Да ме спевају у песмама? Примих Фортинбрасове уходе и даре. Само, треба збринути и Хамлетове златнике. Благајником главним сам ћу да се створим. Сместа одох по врећу, за благом већ горим. Нек се будале с обе стране туку. Одох са касом, тако ми Свете Деве!

Граби џак са Кашосом.

СТРОБИЛО: Хамлетови златници као да се множе. Што су дуже у врећи, све су тежи. Са врећом ћу да пробдим судбоносне часе. Битка се већ спрема, почуј ове гласе!

Затамњење. Ратна хука иза сцене, тропот копита и поклици. Преко сцене претрчавају обе војске, гушање, јаук умирућих. Расветљење...

ХАМЛЕТ: *(Шепа због повређене ноге)*
Опет крв се лила. Јаох! Ного, ножице! Ни бежати ми се не да. Шта учини неверни Стробило! У руке крвопији Фортинбрасу ме предаде, рањеног и напуштеног. Али неко иде? Сад ћу да легнем и да се начиним мртвим, па да видимо шта следи.

ФОРТИНБРАС: (*С повређеном руком и замотаном главом улази с друге стране)*
Издаја ме сколи. Побегоше пажеви, витезови и доглавници. Остадох сам самцит, у слици и прилици. Јух! Јух! Леле! Зар судбина је владаоца да му у невољи простак кожу одере? Сад ћу да легнем наспрам овог мртваца и да се начиним мртав. Па шта ми судба донесе.
(Легне потрбушке наспрам Хамлета)

ХАМЛЕТ: *(Који је чуо само мрмљање, придигне се и прогледа)*
Витез је неки, и то туђи.

Фортинбрас се мало помери, Хамлет опет брзо прилегне.

ФОРТИНБРАС: Од овог мрца запахује ме неки смрад. Шта је сад, ту је. Ваља да се поднесе.
(*Зажмури)*

ХАМЛЕТ: Кад бих могао да се дочепам одеће ове хуље, па да се кроз туђу војску провучем безбедније.

ФОРТИНБРАС: (*Гледа)*
С противничке је стране. Да му смакнем огртач и ознаку, можда бих могао да се проденем кроз Хамлетову војску јаку.

Чују се кораци ван сцене. Хамлет и Фортинбрас леже непомично. Улази Стробило који вуче познати велики џак.

СТРОБИЛО: Би шта би. Мада не знам шта је било. Мутно нешто. Много је војске изгинуло. Види лешеве ове. Падоше у двобоју страшном. Ко зна који од њих бејаше крвожеднији. Дохватише се и искрварише заједно, један поред другог.

Шутира Фортинбраса и Хамлета.

СТРОБИЛО: Дошо вам црни петак. Ако кад сте будале. Код мене је злато, а будале нек хране мраве.

Седне леђима окренут "мртвацима" и дреши џак.

СТРОБИЛО: Ала је то запетљано. Па шта мора да се одреши. Са џаком се тешко бежи, са пуном кесом се лети. Узећу тек за потребу, а остало да се сакрије. Ваља мислити на спас, а новац на сигурније. За беле дане. За беле покладе и мрсни уторак. Ето, одреших џак.

Стрпа руку унутра и извуче Кашоса за косу. Обојица вриште. Скачу и беже свако на другу страну. Хамлет и Фортинбрас се подижу на колена и гледају један другог с неверицом.

ФОРТИНБРАС: (*Гласом лажно сигурним и срдачним, у ствари пуним зебње)*
Откуд ти, братићу Хамлете?

ХАМЛЕТ: А тебе, драги Фортинбрасе, какво добро нанесе?

ФОРТИНБРАС: Моји поздрави, суседе, откад се нисмо срели!

ХАМЛЕТ: Одавно, одавно, раставише нас године и свет бели.

ФОРТИНБРАС: А завадиле нас неверне слуге, пси им кости јели.

ХАМЛЕТ: Подлац Стробило и хуља Кашос затроваше моју питому нарав.

ФОРТИНБРАС: Саветници моји, змије зле, на тебе ме дигоше, вај, о несреће!

ХАМЛЕТ: Дубоко жалим овај зли удес.

ФОРТИНБРАС: Предлажем да на њима искалимо праведни бес. Зар поданици смеју да обмањују владаре?

ХАМЛЕТ: Не, тако ми врлине и правде!

ФОРТИНБРАС: Племенита крв мора да се чува. Зашто смо краљеви него да се разумемо? Ходи да те пољубим у оба ува и образа.

ХАМЛЕТ: Привинућу те на ове узбуђене груди. Друже мили, краљу, висости!

ФОРТИНБРАС: Заклињем ти се на вечно пријатељство. Сам ћу ти помоћи да подигнеш оборени престо.

ХАМЛЕТ: Твоје речи потичу из срца. Видим да у њему небеска правда грца.

ФОРТИНБРАС: Предлажем свечано хиљадугодишњи мир.

ХАМЛЕТ: Љубим ти часно лице. Хиљаду година ти био жив!

ФОРТИНБРАС: Име ти спомињано у народима свим!

ХАМЛЕТ: Каквог те сада видим, увек тако светлог да те видим!

ФОРТИНБРАС: А хуље око нас казнићемо из све снаге.

ХАМЛЕТ: Да им више никада на памет не падне да између два праведна краља роваре, смишљају сплетке, кују завере!

ФОРТИНБРАС: Честито збориш, мили Хамлете!

ХАМЛЕТ: Срце се моје око твог плете!

ФОРТИНБРАС: Наша ће краљевства бити зона мира.

ХАМЛЕТ: Пишимо уговор, потписујмо, да читав свет сазна.

Приближавају се један другом, и даље на коленима.

ФОРТИНБРАС: Дај да те пољубим за те свете речи!

ХАМЛЕТ: Да стегнемо деснице за овај договор свеважећи!

ФОРТИНБРАС: Како ће сада тек поданици да нас воле!

ХАМЛЕТ: Какве ћем само песме о нама да се створе!

Приближивши се сасвим обојица потегну ножеве, ударају један другог, окрећу се и на коленима беже ка ивицама позорнице.

ХАМЛЕТ: Овоме се нисам надао од тебе, подли миротворче!

ФОРТИНБРАС: Ни ја од тебе, прљаво штене!

Умиру у два грозна попца.

Полузатамњење. Војници у разним униформама, уз трубе и добоше, пролазе у дну сцене. Погребни маршеви. Тужне песме. Расветљење.

Хамлет и Фортинбрас устају, циркуским покретима покажу публици безопасне позоришне ножеве, без оштрица. Прилазе један другоме и рукују се. Потом се дуго и срдачно љубе у оба образа. Премећући се преко руку ("звезда"), уз пригодне повике "Хопа! Цупа!" нестају са сцене одлазећи у супротним правцима.

KPAJ